

धोरण : 7

संस्कृत

३. कोऽरुक्

स्वाध्याय

અનુવાદ

एकः पक्षी अस्ति ।

सः आकाशे अत्र तत्र गच्छति ।

सः पुनः पुनः वदति “कोऽरुक्” ?

(कः नीरोगः भवति ?)

- એક પક્ષી છે. તે આકાશમાં અહીં તહીં જાય છે. તે ફરીફરીને બોલે છે, “કોણ નીરોગી છે? (કોણ રોગરહિત રહે છે?)”

पक्षी द्वारं द्वारम् अटति ।

एकम् एव प्रश्नं पृच्छति ।

जनाः उपहासं कुर्वन्ति ।

कःअपि उत्तरं न ददाति ।

पक्षी निराशः भवति ।

- પક્ષી દ્વારે દ્વારે ભટકે છે. તે એક જ પ્રશ્ન પૂછે છે. લોકો ઉપહાસ કરે છે. કોઈ ઉત્તર આપતું નથી. પક્ષી હતાશ થાય છે.

સઃ વનં ગચ્છતિ વૃક્ષે ઉપવિશતિ ચ ।
વૃક્ષસ્ય અધઃ વૈદ્યર્ષિઃ વાગ્ભટ્ટઃ અસ્તિ ।
પક્ષી પુનઃ વદતિ, કોઽરુક્ ? કોઽરુક્ ?
ઇતિ' । વાગ્ભટ્ટઃ શ્રુણોતિ ।

- તે વનમાં જાય છે અને ઝાડ પર બેસે છે. ઝાડની નીચે વૈદ્ય ઋષિ વાઝભટ છે. પક્ષી ફરીથી બોલે છે : “કોણ નીરોગી છે? કોણ નીરોગી છે?” વાઝભટ સાંભળે છે.

સઃ વદતિ,

“હિતભુક્, મિતભુક્ ઋતભુક્” ઇતિ ।

અર્થઃ અસ્તિ, યઃ હિતકારી ભોજનં કરોતિ,

યઃ મિતં ભોજનં કરોતિ,

- તે કહે છે, “હિતકારી ભોજન કરનાર, અલ્પ પ્રમાણમાં ભોજન કરનાર ઋતુ અનુસાર ભોજન કરનાર.” અર્થ છે : “જે હિતકારી ભોજન કરે છે, જે અલ્પ પ્રમાણમાં ભોજન કરે છે અને જે ઋતુ અનુસાર ભોજન કરે છે, તે જ નીરોગી રહે છે.”

यः ऋतु - अनुसारं भोजनं करोति

सः एव नीरोगः भवति इति ।

सन्तुष्टः पक्षी ऋषिसमीपम् आगच्छति ।

सः ऋषि नमति । अनन्तरं स्वस्थानं गच्छति ।

➤ સંતોષ પામેલું પક્ષી ઋષિની પાસે આવે છે. તે ઋષિને નમે છે. પછી તે પોતાને સ્થાને જાય છે.

ટિપ્પણી

કોઽરુક્	- કોણ નીરોગી છે?
અટતિ	- ફરે છે
ઉપહાસમ્	- મજાક
વૈદ્યર્ષિઃ	- વૈદ્યઋષિ
હિતભૂક્	- હિતકારી ભોજન કરનાર
મિતભૂક્	- યોગ્ય માત્રામાં ભોજન કરનાર
ઋતભુક્	- ઋતુ અનુસાર ભોજન કરનાર
સ્વસ્થાનમ્	- પોતાના સ્થાને

स्वाध्याय

1. नीचेના શબ્દોનું મોટેથી ઉચ્ચારણ કરો.

- કોઽરુક
- વૈદ્યર્ષિઃ
- શ્રુણોતિ
- હિતભુક્
- ઋતભુક્
- અનન્તરમ્
- સ્વસ્થાનમ્

2. પાઠના વિષયવસ્તુના આધારે પ્રશ્નોના જવાબ લખો.

(૧) પક્ષી કિં વદતિ ?

➤ પક્ષી વદતિ, “કોઽરુક” ઇતિ ।

(૨) પક્ષી વને કુત્ર ઉપવિશતિ ?

➤ પક્ષી વને વૃક્ષે ઉપવિશતિ ।

(૩) વૃક્ષસ્ય અધઃ કઃ અસ્તિ ?

➤ વૃક્ષસ્ય અધઃ વૈદ્યર્ષિઃ વાગ્ભટઃ અસ્તિ।

(४) ऋषिः किं वदति ?

➤ ऋषिः वदति, "हितभुक्, मितभुक्, ऋतुभुक् अस्ति, सः अरुक् भवति" इति।

(५) सन्तुष्टः पक्षी कुत्र आगच्छति ?

➤ सन्तुष्ट पक्षी ऋषिसमीपम् आगच्छति ।

3. પાઠમાંથી ક્રિયા આધારિત શબ્દો શોધીને નીચેની ખાલી જગ્યાઓમાં લખો.

ગચ્છતિ

અસ્તિ

વદતિ

ભવતિ

નમતિ

અટતિ

પૃચ્છતિ

કુર્વન્તિ

દદાતિ

ઉપવિશતિ

શૃણોતિ

કરોતિ

આગચ્છતિ

4. ઉદાહરણ મુજબ વાક્યરચના કરો.

પક્ષી _____ અટતિ । (દ્વારમ્)

પક્ષી દ્વારં દ્વારમ્ અટતિ ।

(૧) મિક્ષુકઃ _____ ગૃહમ્ ગચ્છતિ । (ગૃહમ્)

(૨) શૃગાલઃ _____ વનમ્ ભ્રમતિ । (વનમ્)

(૩) નૃપઃ _____ નગરમ્ ગચ્છતિ । (નગરમ્)

(૪) સાધુઃ _____ તીર્થમ્ પશ્યતિ । (તીર્થમ્)

5. ઉદાહરણ મુજબ વાક્યરચના કરો.

પક્ષી _____ ગચ્છતિ _____ ઉપવિશતિ ચ । (વનમ્, વૃક્ષઃ)

પક્ષી વનં ગચ્છતિ વૃક્ષે ઉપવિશતિ ચ ।

(૧) છાત્રઃ વિદ્યાલયં ગચ્છતિ આસને ઉપવિશતિ ચ ।

(વિદ્યાલય, આસનમ્)

(૨) અધિકારી કાર્યાલયં ગચ્છતિ આસન્દે ઉપવિશતિ ચ ।

(કાર્યાલયઃ, આસન્દઃ)

(३) भक्तः मन्दिरं गच्छति पूजास्थाने उपविशति च ।

(मन्दिरम्, पूजास्थानम्)

(४) सिंहः वनं गच्छति वृक्षतले उपविशति च ।

(वनम्, वृक्षतलम्)

Thanks

For watching